

Toranzo Gomez proti Španělsku, rozsudek ze dne 20. 11. 2018 - K trestnímu postihu za prohlášení učiněná vůči úředním osobám

Stěžovatel: Toranzo Gomez

Žalovaný stát: Španělsko

Číslo stížnosti: 26922/14

Datum: 20.11.2018

Článek Úmluvy: čl. 10
čl. 8

Rozhodovací formace: Senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: hodnotový soud, kritika a difamace, občanský projev ve veřejném zájmu, ochrana pověsti jiných, Svoboda projevu/Sdělovací prostředky

Český právní řád: Čl. 10, čl. 17 Listiny základních práv a svobod
§ 184 a 345 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
§ 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích

Významnost: 2

K trestnímu postihu za prohlášení učiněná vůči úředním osobám

Autorský komentář:

Na pozadí této věci stojí důmyslnost skupinky aktivistů, kteří se poměrně dramaticky bránili vyklizení protiprávně obsazeného společenského centra. Policii za asistence hasičů nezbylo než stěžovatele a jednoho dalšího aktivistu, kteří se sofistikovane připoutali k podlaze, přimět za pomoci jiného bolestivého spoutání, aby se vzdali. Stěžovatel neutrpěl žádné zranění. Později na tiskové konferenci však události barvitě – avšak nikoli nepravdivě – popisoval a postup policie a hasičů při té příležitosti označil za mučení.

Tento pojem se nakonec stal jádrem celé kauzy. Za jeho použití bylo proti stěžovateli zahájeno a do konce dovedeno trestní stíhání. Státní orgány totiž dospěly k závěru, že stěžovatel příslušníky přítomné při akci ve společenském centru křivě obvinil ze spáchání zločinu mučení, na který pamatuje španělský trestní zákoník. Stěžovatel se marně bránil argumentem, že uvedeného pojmu použil v obecnějším slova smyslu a nikoli s odkazem na určitou skutkovou podstatu trestného činu.

Evropský soud pro lidská práva se věcí zabýval pod úhlem konfliktu mezi právem stěžovatele na svobodu projevu, chráněným čl. 10 Úmluvy, a právem policistů a hasičů na ochranu dobré pověsti, chráněným čl. 8 Úmluvy. Poté, co ověřil splnění různých kritérií, dospěl k závěru, že stěžovatelovo odsouzení k trestu pokuty, k náhradě škody a ke zveřejnění rozsudku za jeho projev na tiskové

konferenci nebylo nezbytné v demokratické společnosti.

Podrobnosti jsou zachyceny níže v překladu podstatných částí rozsudku. Za situace, kdy skutkové okolnosti byly v trestním řízení proti stěžovateli zcela nesporné – a ani stěžovatel na inkriminované tiskové konferenci netvrdil nic jiného, než co trestní soudy později zjistily –, problém nastal v tom, že úřady nabyly přesvědčení, že se stěžovatel pustil do právně relevantní kvalifikace postupu policie a hasičů. Třebaže si úřední osoby nepochybně zaslouží ochranu před neoprávněným napadáním, není podle Soudu možné učinit závěr, že stěžovatelova slova o mučení jsou skutkovým tvrzením a nikoli hodnotovým soudem, který již nelze exaktně prokázat. A navíc měl tento hodnotový soud reálný základ, na němž se všichni shodli.

Zdá se tedy, že při akci samotné, jež byla určitě dosti psychicky náročná, úřady zachovaly chladnou hlavu, ale do běla je skutečně rozpálila až tisková konference. A i když se to stalo, měly znovu zachovat chladnou hlavu alespoň španělské soudy a nebrat stěžovatele, jak se říká, za slovo (konkrétně za slovo „mučení“), zvláště pokud možná provokace, na rozdíl kupříkladu od dříve posuzované věci Chmelíř proti České republice (č. 64935/01, rozsudek ze dne 7. 6. 2005), v níž štrasburský soud shledal porušení práva na spravedlivý proces, ani nesměřovala proti nim.

Můžeme se tudíž domnívat, že připomenutí toho, že je třeba si udržovat patřičný odstup od posuzovaného případu i posuzovaných jednotlivců, není úplně nepodstatné poselství pro výkon soudcovského povolání.

(Zpracoval JUDr. Vít Alexander Schorm)

SKUTKOVÝ STAV

Stěžovatel Agustin Toranzo Gomez je španělský státní příslušník, který koncem listopadu 2007 spolu s dalšími aktivisty obsadil společenské centrum v Seville. Vnitrostátní soud vydal v listopadu téhož roku příkaz k vyklizení nemovitosti, na jehož základě vstoupili do budovy příslušníci policie za asistence hasičů. Stěžovatel se spolu s dalšími protestujícími připevnil k podlaze tunelu, který předtím za tím účelem pod budovou společně vyhloubili a provizorně zpevnili. Vyjednávání probíhala po celý den, nebyla však úspěšná. Z důvodu hrozícího zhroucení budovy policie spolu s hasičským sborem zvažovala různé způsoby vyproštění aktivistů. Policisté přivázali provaz kolem pasu a zápěstí stěžovatele a neúspěšně se jej snažili vytáhnout. Poté hasiči stěžovatele upozornili na možnost zhroucení budovy v případě využití těžkých strojů. Policisté následujícího dne aktivisty znehybnili provazy, a to s ohledem na dobu, která uplynula, a na hrozbu stěžovatele, že odkopne dřevěné sloupy, které předtím hasiči nainstalovali jako preventivní opatření. Stěžovatel posléze z důvodu svého utrpení protest ukončil.

Na tiskové konferenci v prosinci 2007 popsal stěžovatel kroky policie jako fyzické mučení. Řekl, že jejich postup mu způsobil značnou bolest, která ho přiměla k tomu, aby se vzdal. Rovněž tvrdil, že „mučení“ bylo provedeno dvěma policisty, kteří se objevili na fotografiích v tisku. Co se týče hasičů, ti se měli dopustit psychického mučení.

Stěžovatel byl obviněn z pomluvy, v červenci 2011 byl odsouzen a byl mu uložen peněžitý trest, náhrada škody a povinnost zveřejnit rozsudek. Podle vnitrostátního soudu úřady jednaly přiměřeným způsobem, aby přesvědčily stěžovatele a další protestující k ukončení jejich jednání. Soudy se opíraly o definici slova „mučení“ dle vnitrostátních právních norem a shledaly, že konání policistů nedosahovalo dané intenzity. Stěžovatelova tvrzení byla z toho důvodu nepravdivá, přičemž výrazu „mučení“ použil ve svých prohlášeních opakovaně a vědomě.

PŘÁVNÍ POSOUZENÍ

1. TVRZENÉ PORUŠENÍ ČLÁNKU 10 ÚMLUVY

2. Stěžovatel namítá porušení čl. 10 Úmluvy, k němuž mělo dojít rozhodnutím vnitrostátních soudů, které ho shledaly vinným z pomluvy, což představovalo neoprávněný zásah do jeho práva na svobodu projevu. Článek 10 zní:

„1. Každý má právo na svobodu projevu. Toto právo zahrnuje svobodu zastávat názory a přijímat a rozšiřovat informace nebo myšlenky bez zasahování státních orgánů a bez ohledu na hranice. Tento článek nebrání státům, aby vyžadovaly udělování povolení rozhlasovým, televizním nebo filmovým společností.

2. Výkon těchto svobod, protože zahrnuje i povinnosti i odpovědnost, může podléhat takovým formalitám, podmínkám, omezením nebo sankcím, které stanoví zákon a které jsou nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, územní celistvosti nebo veřejné bezpečnosti, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky, ochrany pověsti nebo práv jiných, zabránění úniku důvěrných informací nebo zachování autority a nestrannosti soudní moci.“
3. Vláda s tímto tvrzením nesouhlasila.
4. Přijatelnost

(...)

36. Soud konstatuje, že stížnost není zjevně neopodstatněná ve smyslu čl. 35 odst. 3 písm. a) Úmluvy. Dále konstatuje, že není nepřijatelná ani z jakýchkoliv jiných důvodů. Proto musí být prohlášena za přijatelnou.
37. K věci samé
38. Tvrzení účastníků řízení
39. a) Stěžovatel
40. Stěžovatel tvrdí, že právo na svobodu projevu hraje zásadní roli při ochraně článků obsažených v Úmluvě a jejich protokolech. Zdůraznil, že jeho prohlášení byla založena na skutečnostech zjištěných vnitrostátními soudy. Tyto skutečnosti měly dopad na tělesnou a duševní integritu stěžovatele a mohly být hovorově popsány jako „mučení“.
41. Požadavek, aby stěžovatel prokázal pravdivost svého výroku o mučení ve smyslu trestních norem, byl neoprávněným omezením jeho práva na svobodu projevu. Podle stěžovatele vnitrostátní soudy nesprávně soustředily právní spor na otázku, zda byla dotčena jednání „mučením“ ve smyslu španělského trestního zákoníku, místo toho, aby určily pravdivost stěžovatelových tvrzení. Stěžovatel poznamenal, že (Španělská královská) akademie má dvě definice pro slovo „mučení“, konkrétně „způsobit někomu závažnou fyzickou nebo psychickou bolest různými metodami a nástroji za účelem získání přiznání nebo jako pro-středek k trestání“ a též „závažná bolest nebo utrpení nebo věc, která ji způsobuje“. Stěžovatel zdůraznil, že slovo mučení bylo použito v rámci běžného jazyka s cílem poukázat na jakýkoliv druh špatného zacházení.
42. Závěrem stěžovatel tvrdí, že meze přípustné kritiky jsou širší vůči jednotlivcům vykonávajícím veřejnou moc, než je tomu ve vztahu k soukromým osobám. Omezení práva stěžovatele na svobodu projevu by mohlo vést k omezení práva veřejně kritizovat jednání úředních osob.
43. b) Vláda
44. Vláda tvrdí, že výkon práva na svobodu projevu rovněž zahrnuje povinnosti a odpovědnost, může být proto předmětem omezení a sankcí stanovených zákonem a nezbytných v demokratické společnosti - s ohledem na projednávanou věc - v zájmu veřejné bezpečnosti, předcházení nepokojům nebo trestné činnosti, pro ochranu pověsti nebo práv jiných nebo zachování pravomoci soudnictví. Prohlášení stěžovatele byla široce přebírána hromadnými sdělovacími prostředky, pro které uspořádal tiskovou konferenci.
45. Vláda upozornila na podobnost projednávané věci s věcí Cumpana a Mazare proti Rumunsku

(č. 33348/96, rozsudek velkého senátu ze dne 17. 12. 2004), jež se týkala slučitelnosti trestního řízení vedeného proti dvěma novinářům, kteří zveřejnili článek obviňující bývalého místostarostu a soudce ze spáchání řady trestných činů, s Úmluvou. Vláda dále zdůraznila, že v projednávané věci stěžovatel není novinářem.

46. Vláda se také domnívá, že vnitrostátní soudy vyhodnotily řadu důkazů s cílem odhalit, co se skutečně událo, konkrétně se jednalo o skrytou nahrávku pořízenou nezákonným záznamovým systémem, jenž byl nainstalován těmi, kdo nezákonně obsadili nemovitost, lékařské zprávy obou připoutaných osob, jež byly vyhotoveny bezodkladně po jejich zadržení, jakož i svědectví příslušníků policie a hasičů, a učinily závěr o nepravdivosti stěžovatelových tvrzení.
47. Vláda uvedla, že technika znehybnění použitá policií nezpůsobila stěžovateli (...) žádné zranění. Španělské soudy především konstatovaly, že stěžovatel byl dočasně znehybněn pro legitimní účel a že „neexistoval žádný důkaz o mučení“.
48. Co se týče hovorového používání slova „mučení“, vláda uvedla, že z přepisu stěžovatelova prohlášení bylo „zcela jasné“, že stěžovatel obvinil konkrétní policisty z mučení. Ne pouze jednou, nýbrž několikrát, i při čtení předem připraveného písemného prohlášení stěžovatel označil postup policie jako mučení. Navíc stěžovatel poukázal na konkrétní osoby a identifikoval dva policisty a hasiče, kteří byli přítomni při jeho připoutání. Vnitrostátní soudy zjistily, že tvrzení (...) nebyla podpořena důkazy získanými v průběhu řízení. V důsledku možnosti identifikace policistů jejich přáteli a rodinou byla vážně poškozena jejich čest a jejich osobní a rodinná pověst, jelikož mohli být vnímáni jako osoby spojené s prováděním mučení.
49. Vláda učinila závěr, že zásah do práva stěžovatele na svobodu projevu byl stanoven zákonem a byl nezbytný v demokratické společnosti za účelem ochrany pověsti a cti policistů a hasičů.
50. Posouzení Soudu
51. a) Zda došlo k zásahu
52. Mezi účastníky řízení je nesporné, že napadená vnitrostátní rozhodnutí představují „zásah státního orgánu“ do práva stěžovatele na svobodu projevu tak, jak je zaručuje čl. 10 odst. 1 Úmluvy.
53. b) Zda byl zásah stanoven zákonem a sledoval legitimní cíl
54. Je nesporné, že napadené opatření bylo založeno na (...) španělském trestním zákoníku. Soud dále podotýká, že zásah sledoval legitimní cíl ochrany „pověsti nebo práv druhých“.
55. c) Zda byl zásah nezbytný v demokratické společnosti.

(i) Obecné zásady

(a) K uplatnění požadavku nezbytnosti zásahu v demokratické společnosti ve smyslu čl. 10 odst. 2 Úmluvy

48. Obecné zásady pro posuzování toho, zda je zásah do výkonu práva na svobodu projevu „nezbytný v demokratické společnosti“ ve smyslu čl. 10 odst. 2 Úmluvy, jsou stanoveny ustálenou judikaturou Soudu. Jak poznamenal velký senát ve věci *Perinçek proti Švýcarsku* (č. 27510/08, rozsudek velkého senátu ze dne 15. 10. 2015), tyto zásady byly v poslední době zopakovány ve věcech *Mouvement raëlien suisse proti Švýcarsku* (č. 16354/06, rozsudek velkého senátu ze dne 13. 7. 2012, § 48) a *Animal Defenders International proti Spojenému království* (č. 48876/08, rozsudek velkého senátu ze dne 22. 4. 2013, § 100) a lze je shrnout následovně:

(i) Svoboda projevu je jedním ze základů demokratické společnosti a jednou ze základních podmínek jejího pokroku a seberealizace každého jednotlivce. Článek 10 odst. 2 se nevztahuje pouze na „informace“ nebo „myšlenky“, které jsou přijímány příznivě nebo považovány za neškodné nebo nejsou předmětem zájmu, ale též na ty, které urážejí, šokují nebo znepokojují. Takové jsou požadavky pluralismu, tolerance a otevřenosti, bez nichž neexistuje „demokratická společnost“. Jak čl. 10 uvádí, tato svoboda podléhá výjimkám, ty však musí být vykládány úzce a potřeba jakéhokoli omezení musí

být přesvědčivě prokázána.

(ii) Přídavné jméno „nezbytné“ v čl. 10 odst. 2 předpokládá existenci naléhavé společenské potřeby. Vysoké smluvní strany mají při posuzování, zda taková potřeba existuje, prostor pro uvážení, ten je však spojen s evropským dohledem, který se vztahuje jak na právní normy, tak na rozhodnutí, jimiž jsou uplatňována, a to i na rozhodnutí nezávislých soudů. Soud je tedy oprávněn s konečnou platností rozhodnout o tom, zda může být „omezení“ slučitelné se svobodou projevu.

(iii) Úkolem Soudu není nahradit příslušné vnitrostátní orgány, nýbrž přezkoumat rozhodnutí, která vydaly na základě čl. 10. To neznamená, že by se dohled Soudu omezoval na zjištění, zda tyto orgány uplatňovaly svou diskreční pravomoc přiměřeně, pečlivě a v dobré víře. Soud musí spíš přezkoumat zásah s ohledem na projednávanou věc jako celek a určit, zda je přiměřený sledovanému legitimnímu cíli a zda je jeho odůvodnění vnitrostátními orgány relevantní a dostatečné. Přitom se musí ujistit, že tyto orgány uplatňovaly standardy v souladu se zásadami zakotvenými v čl. 10 a opíraly se o přijatelné posouzení relevantních skutečností.

49. Další zásadou, jež je setrvale zdůrazňována v judikatuře Soudu na poli čl. 10 odst. 2, je malý prostor pro omezení polického projevu nebo diskuse o záležitostech veřejného zájmu (viz, mimo jiné, Wingrove proti Spojenému království, č. 17419/90, rozsudek ze dne 25. 11. 1996, § 58; Ceylan proti Turecku, č. 23556/94, rozsudek velkého senátu ze dne 8. 7. 1999, § 34; Animal Defenders International, citováno výše, § 102).

(b) Vyvažování článku 10 a článku 8 Úmluvy

50. Obecné zásady použitelné na případy, kdy právo na svobodu projevu podle čl. 10 Úmluvy musí být vyvažováno oproti právu na respektování soukromého života ve smyslu čl. 8 Úmluvy, byly shrnuty velkým senátem Soudu ve věcech Medžlis Islamske Zajednice Brčko a další proti Bosně a Hercegovině (č. 17224/11, rozsudek velkého senátu ze dne 27. 6. 2017, § 77) a Perinçek (citováno výše, § 198), který shrnuje judikaturu Soudu (...) ve věcech Von Hannover proti Německu [č. 2] (č. 40660/08 a 60641/08, rozsudek velkého senátu ze dne 7. 2. 2012, § 104-107) a Axel Springer AG proti Německu (č. 39954/08, rozsudek velkého senátu ze dne 7. 2. 2012, § 85-88). Zásady mohou být vyjmenovány následovně:

(i) V takových případech by se výsledek neměl lišit v závislosti na tom, zda byla stížnost podána podle čl. 8 osobou, jíž se projev týkal, nebo podle čl. 10 autorem projevu, protože práva podle těchto článků si v zásadě zasluhují, aby byl na ně brán stejný ohled.

(ii) Volba prostředků k zajištění souladu s čl. 8 v oblasti vzájemných vztahů mezi jednotlivci je v zásadě záležitostí, která spadá do rámce volného uvážení vysoké smluvní strany bez ohledu na to, zda jsou její závazky pozitivní nebo negativní. Existují různé způsoby, jak zajistit respektování soukromého života, přičemž povaha závazku bude záviset na konkrétním dotčeném aspektu práva na soukromý život.

(iii) Stejně tak podle čl. 10 Úmluvy mají vysoké smluvní strany prostor pro uvážení při posuzování, zda a v jakém rozsahu je nezbytný zásah do práva na svobodu projevu.

(iv) Prostor pro uvážení je však spojen s evropským dohledem, který se vztahuje jak na právní normy, tak na rozhodnutí, jimiž jsou uplatňovány, a to i na rozhodnutí nezávislých soudů. Při výkonu dohledu není potřeba, aby Soud nahradil vnitrostátní soudy, ale aby s ohledem na věc jako celek přezkoumal, zda jsou jejich rozhodnutí slučitelná s dotčenými ustanoveními Úmluvy.

(v) Za předpokladu, že vnitrostátní orgány prováděly vyvažování v souladu s kritérii stanovenými v judikatuře Soudu, musel by Soud mít přesvědčivé důvody k tomu, aby nahradil názor těchto

vnitrostátních orgánů názorem svým.

51. Navíc Soud rovněž stanovil, že k tomu, aby byl čl. 8 dotčen, musí útok na pověst osoby dosáhnout určité míry závažnosti a musí být proveden způsobem, jenž vyvolává újmu na osobním užívání práva na respektování soukromého života (viz Bédat proti Švýcarsku, č. 56925/08, rozsudek velkého senátu ze dne 29. 3. 2016, § 72; Axel Springer AG, citováno výše, § 83). Přesněji řečeno, Soud rozhodl, že pověst představovala nezávislé právo většinou tehdy, když skutková tvrzení byla natolik závažná, že jejich zveřejnění mělo nevyhnutelný přímý dopad na soukromý život stěžovatele (viz Karakó proti Maďarsku, č. 39311/05, rozsudek ze dne 28. 4. 2009, § 23; Polanco Torres a Movilla Polanco proti Španělsku, č. 34147/06, rozsudek ze dne 21. 9. 2010, § 40).
52. Konečně Soud rovněž rozhodl, že se na čl. 8 nelze odvolávat za účelem stížnosti na ztrátu dobré pověsti, která byla předvídatelným důsledkem vlastního jednání jednotlivce, jako je například spáchání trestného činu (viz Sidabras a Džiautas proti Litvě, č. 55480/00 a 59330/00, rozsudek ze dne 27. 7. 2014, § 49).

(ii) Použití těchto zásad na projednávanou věc

53. V projednávané věci je Soud konfrontován s potřebou nastolení rovnováhy mezi dvěma právy chráněnými Úmluvou: právem na svobodu projevu ve smyslu čl. 10 a právem na respektování soukromého života podle čl. 8. Bere proto v úvahu zásady týkající se uvedeného vyvažování, které jsou stanoveny v judikatuře a nedávno byly shrnuty ve věci Perinçek (citované výše).

(a) Povaha prohlášení stěžovatele

54. Po Soudu není vyžadováno, aby určil, zda byl stěžovatel mučen, či nikoliv. Relevantní otázkou je spíše to, zda prohlášení stěžovatele byla vyjádřeními hodnými ochrany podle čl. 10 Úmluvy, což je otázka, o níž musí v konečném důsledku rozhodnout Soud, a to s ohledem na zjištění španělských soudů v této souvislosti.
55. Pro posouzení míry zájmu stěžovatele na výkonu jeho práva na svobodu projevu musí Soud nejprve přezkoumat povahu stěžovatelových prohlášení, v nichž obvinil dva policisty z používání technik mučení, které mu způsobily závažné psychické a fyzické utrpení. Soud zaprvé podotýká, že podle rozsudků trestního soudu (...) metody policie nespočívaly pouze ve vyjednávání, nýbrž také v přivázání stěžovatelova zápěstí za lano a ve snaze přesvědčit ho, aby se vyprostil, v hrozbě použití plynu a ve varování, že hrozí zhroucení celé stavby, stejně jako ve svázání ruky s kotníkem po dlouhou dobu v bolestivé pozici (...).
56. I kdyby Soud připustil, že stěžovatel použil styl vyjadřování, který mohl zahrnovat určitou míru nadsázky, stěžovatel podle názoru Soudu poukazoval na zacházení orgánů při jeho připoutání, které muselo způsobit určitý pocit úzkosti, strachu a duševního a fyzického utrpení bez ohledu na to, že toto omezení vzniklo stěžovatelovým přičiněním.

(b) Kontext zásahu a způsob, jakým španělské soudy odůvodnily odsouzení stěžovatele

57. Soud dále poznamenává, že stěžovatelova prohlášení musí být chápána v kontextu. Uvádí, že v projednávané věci se tato jeho prohlášení nevztahovala na soukromý život policistů jako takový, nýbrž na jejich chování jako orgánu veřejné moci. Není pochyb o tom, že jednání úředních osob při výkonu veřejné moci a případné důsledky pro stěžovatele a třetí osoby jsou záležitostmi veřejného zájmu (viz Bédat proti Švýcarsku, citováno výše, § 49; Karácsony a další proti Maďarsku, č. 42461/13 a 44357/13, rozsudek velkého senátu ze dne 17. 5. 2016, § 144).
58. Poté, co byl stěžovatel propuštěn z vazby, uspořádal tiskovou konferenci s cílem vyjádřit svůj názor na metody používané policií a chování hasičů. Soud poznamenává, že stěžovatel pečlivě popsal metody použité policií a hasiči, přičemž to odpovídalo tomu, co bylo prokázáno i před

vnitrostátním soudem v rámci trestního řízení. Soud dále podotýká, že stěžovatel tím, že důkladně popsal tyto metody, neponechal žádný prostor pro to, aby si veřejnost představila něco jiného než to, co se odehrálo. Soud má za to, že v projednávané věci nic nenasvědčuje tomu, že by stěžovatelova tvrzení byla učiněna jinak než v dobré víře a při sledování legitimního cíle projednat záležitost veřejného zájmu (viz, *mutatis mutandis*, *Ghiufer Predescu* proti Rumunsku, č. 29751/09, rozsudek ze dne 27. 6. 2017, § 59; *Feldek* proti Slovensku, stížnost č. 29032/95, rozsudek ze dne 12. 7. 2001, § 84).

59. Jediná neshoda tedy spočívá v kvalifikaci těchto skutečností. Soud konstatuje, že výraz „mučení“ používaný stěžovatelem musí být vykládán jen jako hod-notový soud, jehož pravdivost není prokazatelná. Takové hodnotové soudy mohou být přehnané v případě neexistence skutkového základu, nicméně výše uvedené skutečnosti nenasvědčují, že by tomu zde tak bylo. Skutkový základ v dotčené věci je možné nalézt v rozsudcích vydaných trestními soudy (...), které jasně popsaly policejní metody. Vylíčení skutečností zjištěných vnitrostátními orgány v podstatě odpovídá popisu stěžovatele. Soud má za to, že stěžovatel použil slovo „mučení“ hovorovým způsobem s cílem kriticky popsat policejní metody a to, co považoval za nadměrné a nepřiměřené použití síly ze strany policie a za špatné zacházení, jež se mu dle něj dostalo ze strany policie a hasičů.

(g) Míra, v níž byli dotčeni konkrétní policisté a hasiči

60. Soud rovněž konstatuje, že vnitrostátní orgány neposoudily, zda dotčená prohlášení obhajovala použití násilí, či zda byly k dispozici jiné prostředky, jimiž bylo možné reagovat na prohlášení stěžovatele, nežli prostředky trestního práva, což Soud považuje za skutečnosti, které je nezbytné vzít v potaz (viz rozsudek *Perinçek*, citováno výše, § 204–208; *Sürek* proti Turecku [č. 1], č. 26682/95, rozsudek velkého senátu ze dne 8. 7. 1999, § 61; *Castells* proti Španělsku, č. 11798/85, rozsudek ze dne 23. 4. 1992, § 46). V rozhodnutích vnitrostátních soudů ani ve stanoviscích vlády není žádná zmínka o tom, zda měla prohlášení stěžovatele pro policisty skutečně negativní důsledky.

61. Soud navíc nesdílí názor vlády o podobnosti okolností věci *Cumpana a Mazare* (citováno výše) s projednávanou věcí. V uvedené věci totiž Soud konstatoval, že prohlášení stěžovatelů o třetí osobě mohla ve skutečnosti vést veřejnost k přesvědčení, že „podvod“, ze kterého byly ona a další osoba obviněny, jakož i úplatky, jež údajně přijaly, „byly nespornými skutečnostmi“. V projednávané věci vnitrostátní soudy nezpochybnily pravdivost tvrzení stěžovatele (pouze právní kvalifikaci policejních metod), zatímco vnitrostátní soudy ve věci *Cumpana a Mazare* prokázaly, že „tvrzení stěžovatelů ... zkruslovala vnímání skutečnosti a nebyla založena na reálných faktech“ (viz *Cumpana a Mazare*, citováno výše, § 103).

(i) Závažnost zásahu

62. Pokud jde o uloženou sankci, zatímco je naprosto legitimní, aby byly státní instituce jako garanti veřejného pořádku chráněny příslušnými orgány, jejich vrchnostenské postavení vyžaduje od zmíněných orgánů zdrženlivost při využívání trestní represe (viz *Otegi Mondragon* proti Španělsku, č. 2034/07, rozsudek ze dne 15. 3. 2011, § 58). Soud v tomto ohledu podotýká, že povaha a závažnost uložených sankcí jsou rovněž faktory, které je potřeba vzít v úvahu při posuzování „přiměřenosti“ zásahu.

63. Soud konstatuje, že vnitrostátní soudy uložily stěžovateli povinnost zaplatit dvanáctiměsíční pokutu v denní výši 10 eur, jakož i náhradu v celkové výši 1 200 eur. Pokud by navíc stěžovatel dobrovolně nezaplatil uloženou pokutu, byl by mu trest přeměněn na odnětí svobody v poměru jeden den odnětí svobody ku dvěma dnům nezaplacených pokut. Stěžovateli bylo navíc rovněž uloženo, aby na vlastní náklady zveřejnil rozsudek ve sdělovacích prostředcích, které informovaly o tiskové konferenci.

64. Podle názoru Soudu může mít výše uvedená sankce „odrazující účinek“ na výkon svobody

projevu stěžovatele, neboť by ho mohla odrazovat od kritiky jednání úředních osob (viz mutatis mutandis, Lewandowska-Malec proti Polsku, č. 39660/07, rozsudek ze dne 18. 9. 2012, § 70).

(th) Vyvážení práva stěžovatele na svobodu projevu vůči právu policistů na respektování jejich soukromého života

65. Na závěr Soud poznamenává, že omezení práva stěžovatele na kritiku činnosti orgánů veřejné moci uložením povinnosti přesně dodržovat právní definici mučení stanovenou ve španělském trestním zákoníku by pro stěžovatele (stejně jako pro průměrného občana) představovalo značné břemeno a nepřiměřeně by omezilo jeho právo na svobodu projevu a na veřejné vyjádření kritiky toho, co považoval za nepřiměřený zásah ze strany policie a špatné zacházení ze strany hasičů.
66. Soud je toho názoru, že sankce uložené stěžovateli nejsou ve světle výše uvedených skutečností dostatečně odůvodněné a že standardy uplatňované vnitrostátními soudy nezajistily spravedlivou rovnováhu mezi příslušnými právy a souvisejícími zájmy.
67. V důsledku toho nebyl namítaný zásah „nezbytný v demokratické společnosti“ ve smyslu čl. 10 odst. 2 Úmluvy.
68. Došlo tedy k porušení čl. 10 Úmluvy.

(...)

VÝROK

Z těchto důvodů Soud jednomyslně

1. prohlašuje stížnost za přijatelnou;
2. rozhoduje, že došlo k porušení čl. 10 Úmluvy;

(...).

(Zpracovala Mgr. Lívía Plavcová)